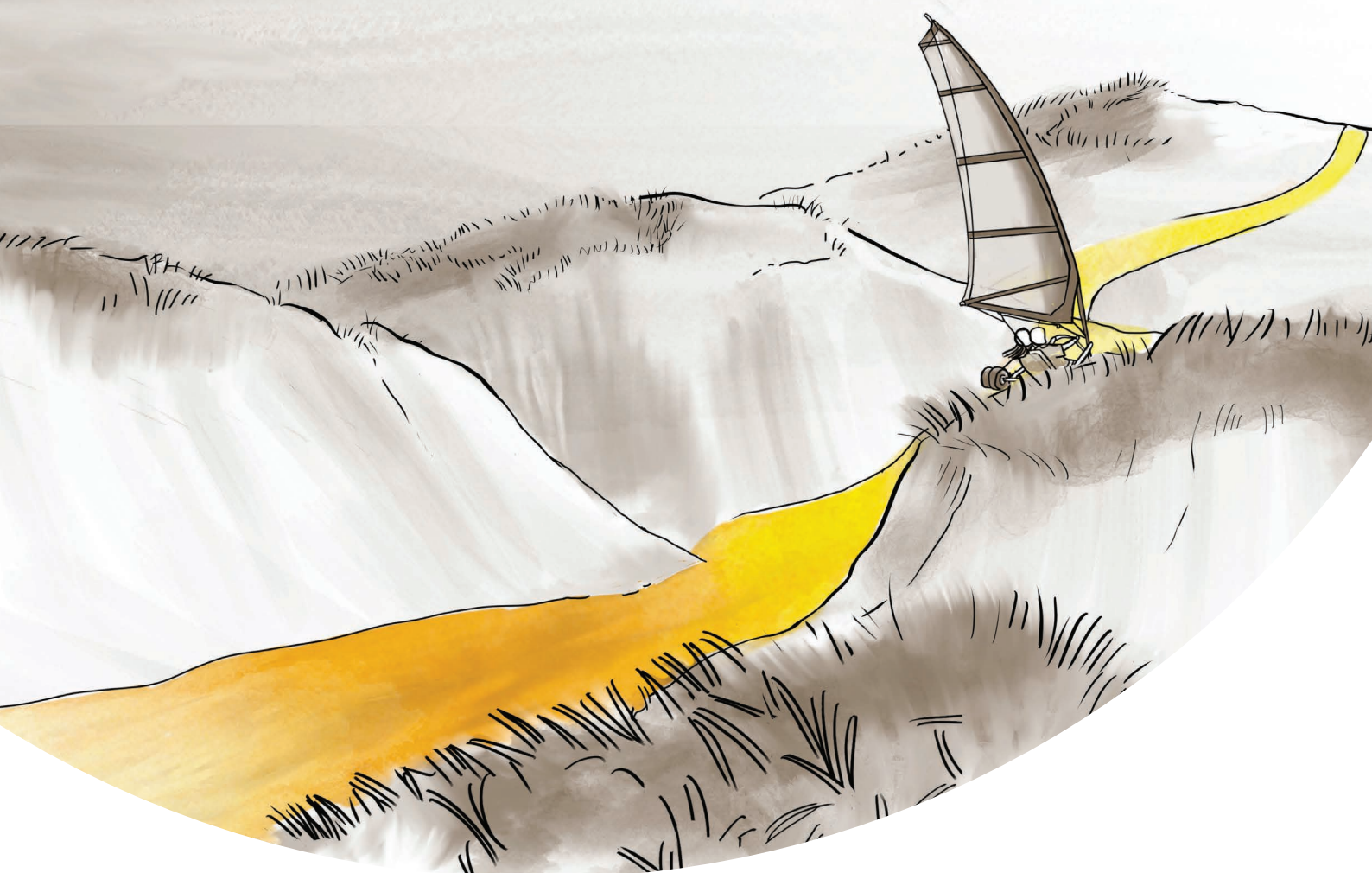

Geloofsleven ontdekken

Geloven eigen maken

Geloofsleven ontdekken: geloven eigen maken

Wat fijn dat jij dit programma leidt over 'geloven eigen maken' bij 'Geloofsleven ontdekken'. We adviseren je - als je dat nog niet gedaan hebt - eerst te kijken hoe de leermodules en lesprogramma's precies zijn opgebouwd. Je kunt hiervoor een video bekijken of de beschrijving lezen. Je vindt deze informatie op de website lerenpionieren.nl. Er is daar ook nog ander materiaal te vinden. De handleiding die je nu voor je hebt, loodst je door het programma. De teksten bij de werkvormen zijn geschreven alsof jij in gesprek bent met je team, want samen doorlopen jullie dit programma.

'Geloofsleven ontdekken' is een scharnierpunt in de pioniersreis. Het is daarom ook een omvangrijk kernthema, waarin een aantal subthema's onderscheiden kunnen worden:

1. Laagdrempelige geloofsverkenning mogelijk maken.
2. Bewust zijn van je eigen geloofsovertuigingen en drijfveren om geloof te delen.
3. Bewust zijn van aandachtspunten en culturele belemmeringen voor geloof delen.
4. Mensen begeleiden op hun geloofsreis achter Jezus aan.

Dit programma richt zich op het vierde subthema.

Kies op basis van de informatie in deze handleiding per onderdeel de werkvorm die het beste bij jullie past; in totaal selecteer je dus vier werkvormen. Maak deze keuze van tevoren en niet pas tijdens de bijeenkomst. Download daarna de powerpoint. Haal de werkvormen die jullie niet gebruiken uit de presentatie en voeg eventueel toe wat je zelf wilt aanvullen. Bij sommige werkvormen moet vooraf, naast de powerpoint, nog meer materiaal worden verzameld. Dit is aangegeven in deze handleiding. En dan kunnen jullie aan de slag.

Wij wensen jullie veel plezier en inspiratie toe!

Team ondersteuning proefplekken

Bij de cover: Als beeld voor de proefplek maken we gebruik van een windbuggy die een weg aflegt; de pioniersreis. 'Geloofsleven ontdekken' is een van de aandachtsgebieden tijdens die reis.

Geloofsleven ontdekken - geloven eigen maken

Overzicht van het basisprogramma

Programmaonderdeel	Tijdpad	Titel	
	Oriëntatie 1	0-20 minuten	Ervaringen met geloven proeven en zich eigen maken
	Oriëntatie 2	0-20 minuten	Van proeflid naar echt lid
	Kompas 1	20-40 minuten	Van geloven verkennen naar geloven eigen maken
	Kompas 2	20-40 minuten	Christelijk geloofsleven als andere levensweg
	Reisgids 1	40-70 minuten	Aanpak en aanbod voor wie zich geloven eigen willen maken
	Reisgids 2	40-70 minuten	Vier lessen rond geloven eigen maken
	Route 1	70-90 minuten	Aanpak en aanbod voor geloven eigen maken (door)ontwikkelen
	Route 2	70-90 minuten	Inzichten rond het proces van geloven eigen maken toepassen

Tips

- Houd de tijd in de gaten: zo kort mogelijk, maar voel ook aan wat nodig is.
- Wees steeds gericht op jullie eigen praktijk - hoe is wat je in dit programma leert en doet relevant voor jullie situatie?
- Maak actiepunten en vervolgspraken steeds zo concreet mogelijk.

Oriëntatie

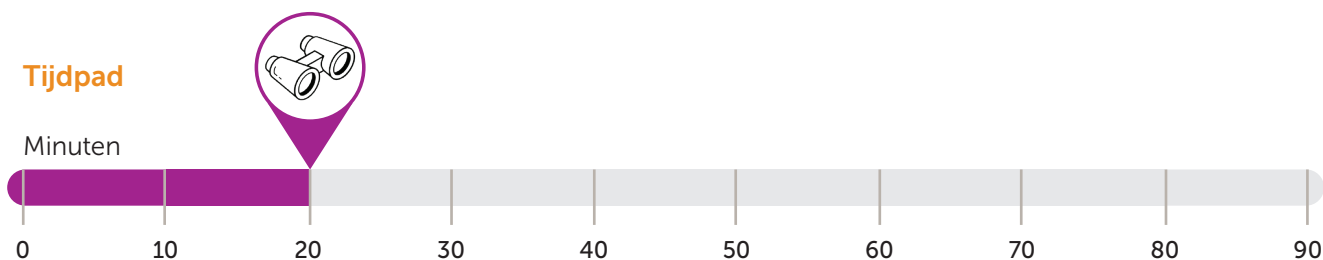
Oriëntatie 1

Ervaringen met geloven proeven en zich eigen maken

Doel van de werkvorm

We staan stil bij ervaringen met geloven proeven (verkenning) en eigen maken (inwijding).

Tijdpad

Benodigheden

Geen

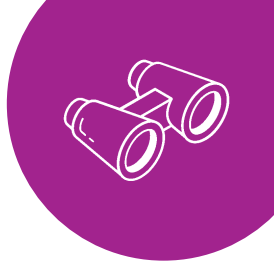
Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Als we het eerste verdiepingsprogramma in deze module hebben gedaan, dan zijn we bezig geweest om mensen te laten proeven van geloven. In dit verdiepingsprogramma gaan we een stapje verder en denken we na over hoe we mensen kunnen begeleiden op hun geloofsreis achter Jezus aan, zodat zij zich 'geloven eigen maken'. Maar we beginnen bij onszelf.

Bespreking 1-20 minuten

1. We delen met elkaar hoe wij onszelf christelijk geloven eigen hebben gemaakt en hoe we daarin werden ingewijd. Was dat 'met de papepel' of later op een andere manier? Wat waren voor ons belangrijke stappen op weg daarnaartoe (proeven van geloven) en tijdens het proces van 'geloven eigen maken'?
2. We proberen ons nu te verplaatsen in iemand die zich geloven eigen wil maken. Hoe zou het zijn als christelijk geloven - na het proeven van de eerste hapjes - naar meer smaakt? Hoe zou je dat ervaren? Wat kom je dan tegen? Wat heb je nodig?
3. *Kies vraag 3a als jullie het eerste verdiepingsprogramma van 'Geloofsleven ontdekken' ook gedaan hebben, en 3b als jullie dat niet hebben gedaan*
  - a. In het eerste verdiepingsprogramma zijn we bezig geweest met 'bruggen' of met 'kernwoorden'. Hoe is het gegaan met de vervolgspraken die we daarbij gemaakt hebben?
  - b. Wat zijn onze ervaringen met het bouwen van bruggen tussen gewoon goed contact hebben met mensen en hen bewust laten proeven van geloven?

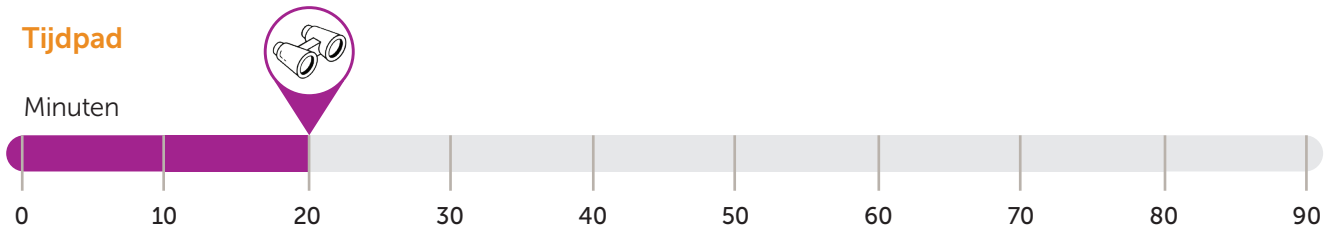

Oriëntatie 2 - Van proeflid naar echt lid

Doel van de werkvorm

We staan stil bij onze eigen ervaringen met een nieuwe club, vereniging of abonnement. We gaan terug naar - of maken het proces denkbeeldig door - van proefdraaien naar lid worden.

Tijdpad

Benodigheden

Geen

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-2 minuten

Als we het eerste verdiepingsprogramma in deze module hebben gedaan, dan zijn we bezig geweest om mensen te laten proeven van geloven. In dit verdiepingsprogramma gaan we een stapje verder en denken we na over hoe we mensen kunnen begeleiden op hun geloofsreis achter Jezus aan, zodat zij zich geloven eigen kunnen maken.

In het eerste verdiepingsprogramma werd het voorbeeld gebruikt van een proeflidmaatschap bij bijvoorbeeld een sportclub. Nu denken we na over het proces van proeflid naar echt lid worden.

We proberen ons in te leven of herinneringen op te halen bij hoe het is om ergens van proeflid echt lid te worden. Dat kan bij een sportclub, de muziekschool, een dansclub, een horeca-abonnement bij jouw favoriete restaurant of wijnwinkel. Of nog iets anders.

Bespreking 2-20 minuten

1. Vanuit onze eigen herinnering of vanuit inleving bespreken we de volgende vragen:
  - a. Hoe kom je tot de stap om van proeflid echt lid te worden? Wat draagt er zoal aan bij dat je deze stap wilt zetten?
  - b. Wat kom je tegen als je echt lid wordt van jouw club of vereniging? En wat heb je nodig?
2. Hoe kunnen we dit toepassen op het proces van geloven verkennen naar geloven eigen maken? Welke inzichten levert dit op voor hoe we mensen daarin kunnen begeleiden?

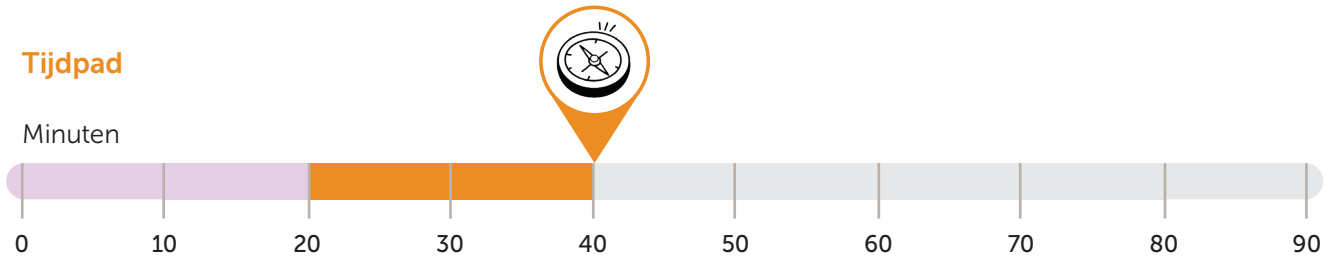
Kompas

Kompas 1 - Van geloven verkennen naar geloven eigen maken

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een bijbelverhaal doen we een inlevingsoefening rond het proces van geloven verkennen naar geloven eigen maken.

Tijdpad

Benodigheden

- voor elk teamlid een werkblad met het uit te spelen bijbelgedeelte (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Toewijding **0-2 minuten**

We richten ons op God en de Bijbel, op een manier die bij ons past.

Opdracht **2-7 minuten**

Op het werkblad staat een bijbelverhaal uit Handelingen 8:26-39. Dit verhaal is verdeeld over drie rollen: een verteller, Filippus en de Ethiopiër. Drie leden van ons team krijgen deze rollen en spelen daarna het verhaal uit. Ze krijgen even de tijd om zich hun rol eigen te maken. Intussen kunnen we allemaal alvast de tekst een keer doorlezen.

Bespreking met inleiding **7-20 minuten**

We hebben het verhaal tot leven gebracht van een spirituele zoeker die geloven verkent en het zich eigen probeert te maken. Daarin loopt hij een beetje vast. Vervolgens wordt er iemand op zijn pad gebracht die hem verder helpt. Dit verhaal kan ons dus veel leren over het proces van geloven verkennen naar geloven eigen maken.

1. Degene die de Ethiopiër speelde, vertelt iets over hoe hij het allemaal ervaren heeft. Bijvoorbeeld:
  - Wat hem ertoe bracht om geloven te gaan verkennen.
  - Hoe hij zijn zoektocht aanpakte en waarom op die manier.
  - Hoe het was om als 'zoekende outsider' in Jeruzalem rond te lopen.
  - Hoe het was om zelf in de Bijbel te gaan zitten lezen.
  - Hoe het was om iemand tegen te komen die daar uitleg bij kon geven.
  - Waarom hij gedoopt wilde worden en hoe hij dat ervaren heeft.
  - Hoe het daarna verder ging.

2. Degene die de Filippus speelde, vertelt iets over hoe hij het allemaal ervaren heeft. Bijvoorbeeld:
  - Hoe het was om zijn succesvolle bediening in Samaria achter zich te laten en naar een verlaten plek te gaan.
  - Hoe hij eigenlijk wist dat hij dat moest doen.
  - Wat hij dacht toen hij een 'outsider' uit zijn heilige boeken hoorde lezen.
  - Hoe het was om bij deze 'outsider' in de wagen te gaan zitten.
  - Hoe het was om toelichting te geven bij de gelezen tekst en daarbij over het evangelie van Jezus te vertellen.
  - Hoe het was om al zo snel een doopvraag te krijgen en om daarop in te gaan.
  - Hoe het was om vervolgens weer ergens anders heen gestuurd te worden.
3. Degene die de verteller speelde, vertelt iets over wat hem is opgevallen.
4. Als team reflecteren we ten slotte samen nog even op wat we gehoord hebben en we verbinden dit met eigen ervaringen rond onze proefplek.

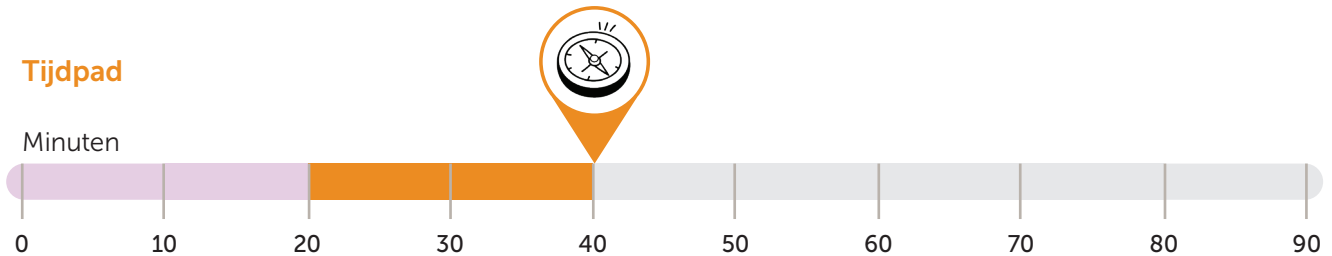
Kompas 2

Christelijk geloofsleven als een andere levensweg

Doel van de werkvorm

Aan de hand van de brief aan Diognetus reflecteren en mediteren we rond kenmerken die het alledaagse geloofsleven van christenen in de vroege kerk typeerden.

Tijdpad

Benodigheden

- voor elk teamlid een werkblad met de te lezen tekst uit de brief aan Diognetus (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding en lezing **0-5 minuten**

Rond het jaar 150 na Christus beschreef ene Diognetus het alledaagse geloofsleven van christenen. Daaruit blijkt dat volgelingen van Jezus Christus op alledaagse punten een andere levensweg volgden dan veel mensen in hun omgeving. Diognetus noemde dit 'een verwonderlijk en naar aller mening paradoxaal burgerschap'. Dit is waardoor ze opvielen.

We richten ons op God op een manier die bij ons past en lezen samen de tekst uit de brief van Diognetus. Daarna laten we dit in stilte nog even op ons inwerken, terwijl we op het werkblad aanstrepen of opschrijven wat ons opvalt.

Bespreking **5-20 minuten**

1. Wat zegt deze tekst over het alledaagse geloofsleven van christenen in de vroege kerk? Wat spreekt ons aan en wat vinden we niet of minder aantrekkelijk?
2. Wat zegt deze tekst ons als we dit naast het alledaagse leven van ons als christenen in de 21e eeuw leggen? Hoe staan wij bekend bij mensen in onze omgeving?
3. Wat schuurt in deze tekst ten aanzien van hoe wij zelf in het leven staan en ten aanzien van wat wij willen uitdragen als mensen bij ons 'geloofsleven ontdekken'?
4. Wat kunnen we leren van deze tekst voor als we mensen begeleiden die zich geloven eigen willen maken?

Reisgids

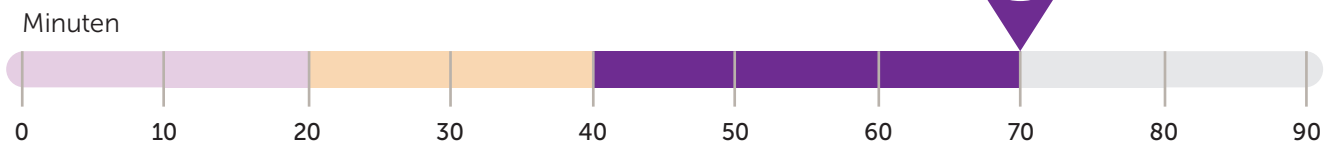
Reisgids 1

Aanpak en aanbod voor wie zich geloven eigen willen maken

Doel van de werkvorm

We denken na over het begeleiden van mensen in hun proces van geloven verkennen naar geloven eigen maken. Dit doen we aan de hand van een video en drie grote thema's bij 'geloofsleven ontdekken'.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de reisgidsvideo af te spelen
- afhankelijk van de groepsgrootte geluidsversterking en een groter scherm
- de voorbeeldmatrix voor het bedenken van een aanpak en aanbod (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)
- eventueel de tekst van de reisgidsvideo (ook te vinden in 'Overige bijlagen')
- een groot vel papier en een stift

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-7 minuten

We bekijken met elkaar de video over 'geloven eigen maken'. Tijdens het kijken kunnen we opschrijven wat we belangrijk vinden om vast te houden. De volledige tekst van de video staat in het document 'Overige bijlagen' op de website.

Bespreking 7-30 minuten

1. We pakken de matrix uit de bijlagen erbij of tekenen die na op een groot vel papier.
2. Als eerste kijken we naar onze 'aanpak'. Wat willen wij mensen aanreiken in hun proces van 'geloven verkennen' naar 'geloven eigen maken'. Welke kennis willen we overdragen en welke ervaringen willen we mogelijk maken? Bij de drieslag 'inhoud, praktijken en gemeenschap' vullen we in wat we hier belangrijk vinden.
3. Vervolgens kijken we naar ons 'aanbod'. Welke concrete methodieken, materialen of activiteiten kunnen we hiervoor gebruiken of gebruiken we al?
4. Uitgangspunt is dat onze aanpak en ons aanbod passen bij wie we zelf zijn én aansluit bij de mensen in onze omgeving. Bij wat we tot nu toe hebben ingevuld omcirkelen we 'goed, matig of slecht' in het betreffende vakje van de matrix. Waar nodig bedenken we hoe het beter kan en dat schrijven we erbij.

De belangrijkste conclusies uit het gesprek schrijven we op en nemen we mee naar 'Route', het volgende programmaonderdeel.

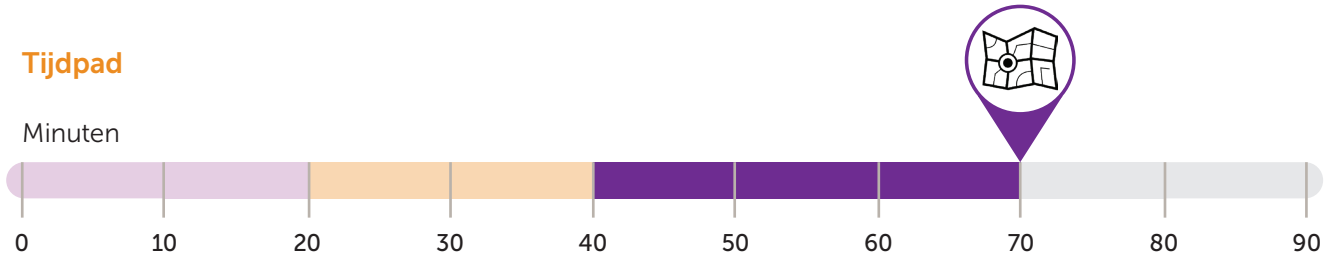
Reisgids 2 - Vier lessen rond geloven eigen maken

Doel van de werkvorm

We spiegelen onze aanpak en ons aanbod aan de vier lessen die Randy Newman heeft beschreven over mensen die zich geloven eigen hebben gemaakt.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de reisgidsvideo af te spelen
- afhankelijk van de groepsgrootte geluidsversterking en een groter scherm
- het werkblad 'Vier lessen voor het proces van geloven eigen maken' (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)
- eventueel de tekst van de reisgidsvideo (ook te vinden in 'Overige bijlagen')
- een groot vel papier en een stift

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-7 minuten

We bekijken met elkaar de video over 'geloven eigen maken'. Tijdens het kijken kunnen we opschrijven wat we belangrijk vinden om vast te houden. De tekst van de video staat in het document 'Overige bijlagen' op de website.

Bespreking 7-30 minuten

1. In de video werden vier lessen genoemd die Randy Newman heeft getrokken uit vele verhalen van mensen die zijn gaan geloven (zie kader).

De vier lessen van Newman

1. Geleidelijk → ruimte in de tijd
2. Gemeenschappelijk → ruimte om je geloofsleven te delen
3. Gevarieerd → ruimte in je verwachtingspatronen
4. Geïnspireerd → ruimte voor de Geest van God

Als we naar deze lessen kijken, wat herkennen we hiervan in onze eigen geloofsreis? En wat herkennen we in de geloofsreis van anderen? Welke concrete voorbeelden kunnen we hierbij noemen?

2. Is er iets wat we missen of niet herkennen in de vier lessen van Newman?
3. Wat hebben de vier lessen ons te zeggen als we nadenken over een aanpak en aanbod voor mensen in het proces van geloven verkennen naar geloven eigen maken?
4. Als we de vier lessen nog eens langslopen, wat is dan de kracht en wat is de zwakte van onze proefplek? Wat kunnen we beter benutten en wat moeten we versterken?

De belangrijkste conclusies uit het gesprek schrijven we op en nemen we mee naar 'Route', het volgende programmaonderdeel.

Route

Route 1

Aanpak en aanbod voor geloven eigen maken (door)ontwikkelen

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 1 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- aantekeningen die gemaakt zijn in de matrix bij Reisgids 1
- een extra vel om vervolgafspraken op vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Bij Reisgids 1 hebben we nagedacht over onze aanpak en ons aanbod om 'geloven eigen te maken' en over de mate waarin dit past bij onszelf en de mensen in onze omgeving. Nu gaan we bedenken wat we de komende tijd concreet gaan doen met één of enkele van onze conclusies.

Bespreking 1-10 minuten

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit, en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover? We beperken ons voor nu tot één of enkele dingen.

Borging 10-20 minuten

We maken onze vervolgafspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tabel voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Route 2 - Inzichten rond het proces van geloven eigen maken toepassen

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 2 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- aantekeningen met aandachtspunten uit Reisgids 2
- een extra vel om vervolgsafspraken op vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding **0-1 minuten**

Bij Reisgids 2 hebben we stilgestaan bij vier lessen rond het proces van 'geloven eigen maken' en deze gerelateerd aan de praktijk bij onze eigen proefplek. Nu bedenken we samen wat we de komende tijd concreet gaan doen met één of enkele van onze conclusies.

Bespreking **1-10 minuten**

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover? We beperken ons voor nu tot één of enkele dingen.

Borging **10-20 minuten**

We maken onze vervolgsafspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tool voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Ter afsluiting

We hebben dit verdiepingsprogramma over 'geloven eigen maken' afgerond. Door middel van verschillende werkvormen zijn aandachtspunten duidelijk geworden voor onze proefplek. Nu is het tijd om aan de slag te gaan met vervolgspraken die we gemaakt hebben. We gaan (verder met) mogelijkheden bieden om mensen in te wijden, op een manier die past bij ons en die aansluit bij de mensen in onze omgeving.

Na dit verdiepingsprogramma kunnen we ook nog een verdiepend programma volgen over de geloofsverkenning die voorafgaat aan een inwijding. Of we kunnen het basisprogramma doen om (nog eens) na te denken over onze eigen uitgangspunten en drijfveren bij het delen van ons geloofsleven. Verder zijn of worden er verdiepende artikelen geschreven bij dit thema en wellicht volgt er later nog meer materiaal.

Het kan ook zijn dat we eerst een ander kernthema willen oppakken. Het totale overzicht van leermodules, lesprogramma's en andere vormen van ondersteuning voor proefplekken kunnen we vinden op lerenpionieren.nl.

**Protestantse
Kerk**

**Protestantse Kerk in Nederland
in samenwerking met partners**

Postbus 8504, 3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestantsekerk.nl

lerenpionieren.nl/samenwerkingspartners

© oktober 2024

